

JÚLIA SERRAMITJANA

ELS DIES DELS TALPS

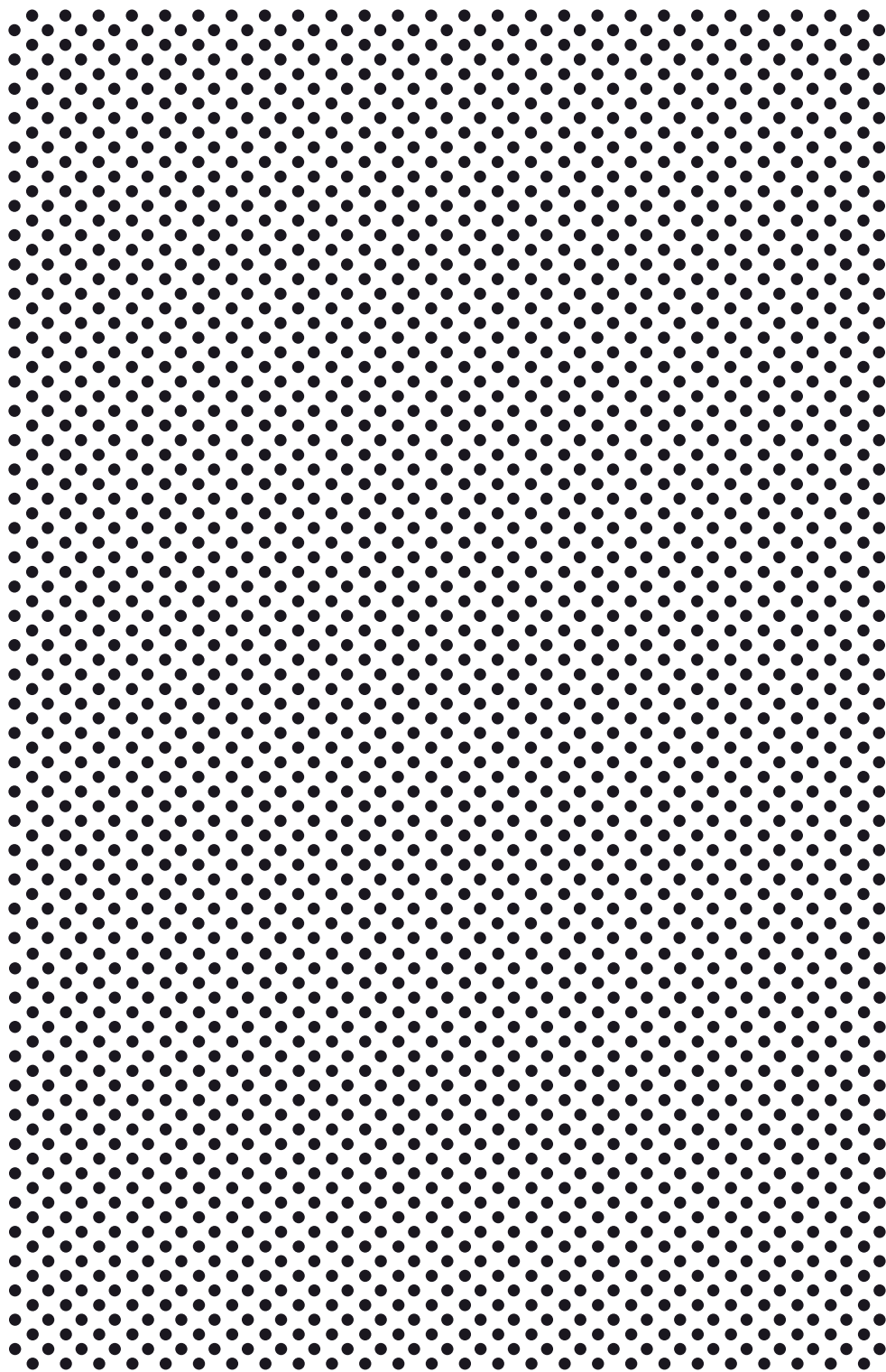
XI PREMI DE NOVEL·LA CURTA CELLER DE LLETRES 2025

Saldonar.

El plor de les vinyes.
Hi podia haver alguna
cosa més poètica?

JÚLIA SERRAMITJANA

ELS DIES DELS TALPS

Saldonar.

El XI Premi de Novel·la Curta Celler de Lletres 2025
ha estat convocat per la Biblioteca Municipal Ramon Bosch de Noya
i per l'Ajuntament de Sant Sadurn d'Anoia

Ajuntament de
Sant Sadurn

biblioteca
Sant Sadurn d'Anoia

municipal

El jurat ha estat format per Sílvia Romero Olea, Marta Castellví Chacón,
Glòria Bricollé Sánchez, Núria Ros Tarafa i Anna Torné Lou

Els dies dels talps

© del text: Júlia Serramitjana, 2026

© de la il·lustració de la coberta: Dakota Hernández, 2026

© de la foto de l'autora: Pablo Tosco, 2026

© d'aquesta edició: Edicions Saldonar, 2026

Primera edició: març del 2026

Publicat per Edicions Saldonar

Alfambra, 16, 5è 2a

08034 Barcelona

edicions@saldonar.com

www.saldonar.com

Edició i producció: Francesc Gil-Lluch

Disseny de la col·lecció: Enric Muñoz

Disseny de la coberta i maquetació de la tripa: Octavi Gil Pujol

Distribució: UDL

Thema: FBA

ISBN: 978-84-19571-76-2

Dipòsit legal: B 1427-2026

Saldonar forma part de l'associació d'editorials independents Llegir en Català.

Aquest llibre s'ha imprès amb paper procedent de boscos
gestionats de manera sostenible, un òfset cru de 80 grams,
i s'haacompanat amb la tipografia Sabon en cos 11.

Els titulars del *copyright* tenen els drets reservats.

*A la Joana, pel futur.
Al meu pare, pels anys viscuts.*

Havia agafat el costum de parlar al brot verd. L'havia descobert en un cep d'una vinya dels afores del poble. Feia dies que no havia anat a veure'l. Va treure la llanterna de la butxaca per enfocar-lo.

—Uf, sort que encara hi ets —va dir en veu alta.

El Sadurní va deixar anar aire. Sabia que no obtindria cap resposta, però anar-lo a veure i cuidar-lo l'ajudava a mantenir l'ànim, com si fes teràpia. Era el seu grill d'esperança, allò que el feia sortir de sota terra i l'entretenia els dies més grisos.

—Com et trobes avui? —li va preguntar mentre l'acari-ciava—. T'he portat una mica d'aigua.

Es va treure la cantimplora de la motxilla i va abocar, molt a poc a poc, uns regalims que formava col·locant els dos dits de la mà esquerra com unes tisores. Tenia por de fer-lo malbé i li tremolaven les mans mentre feia la maniobra.

—Va, Sadurní, no siguis mesell —va dir-se a si mateix—. Fes-ho bé, que això no costa tant. Si no ets capaç de tenir cura d'un brot verd, ja em diràs què vols fer en aquesta vida!

Havia sortit cap a les tres de la matinada de sota les caves, quan tothom dormia. Sabia que ningú el podria seguir.

Necessitava escapar-se de tant en tant. I què, si això implicava saltar-se les normes.

Des de feia mesos, cap habitant del poble podia sortir de les caves sense autorització explícita de la Comissió de Supervivència. Depenia, bàsicament, de l'estat de salut de la persona en qüestió i, sobretot, de quina tasca calia dur a terme. Si es tractava d'alguna cosa relacionada amb la supervivència i el benestar de la comunitat, hi havia més possibilitats que ho acceptessin; però ell passava de tràmits i comissions i fins ara no havia tingut problemes per entrar i sortir quan li rotava. Ho feia per distreure's i evadir-se. Ara dubtava entre explicar la seva troballa o continuar cuidant el brot ell sol, d'amagat, amb el risc que suposava no posar-ho en coneixement d'algú entès en la matèria que el pogués ajudar a mantenir-lo viu. I si l'esqueix era més important del que semblava? I si no només li pertanyia a ell?

Calia tornar a les caves abans que sortís el sol. Amb dues passes llargues i àgils va travessar el marge que el portava de la vinya al camí. Els branquillons secs i la terra eixuta van fer un lleuger cric-crec sota les xancletes de platja que duia. No se sentia cap soroll més. Ni el piular dels ocells de fons, ni el bordar dels gossos que custodiaven la masia, ni la remor dels tractors que passaven pels camins propers. Res de res.

Va recordar l'última vegada que havia estat a la masia abans del gran incendi. Hi vivia una parella jove que havia aguantat estoicament l'embat de la sequera. Havien cultivat un hort per alimentar-se durant els últims mesos, quan el menjar va començar a escassejar, i havien instal·lat un sistema per recollir aigua de pluja i la regeneració d'aigües grises que els facilitava estalviar aigua de xarxa, en aquell moment ja molt restringida. No sabia com s'ho havien fet, devien ser

espavilats si havien sigut capaços de mantenir-lo en aquelles condicions. No quedava ni rastre de l'hort. On devien haver anat a parar? Ni tan sols sabia si eren vius, com molts dels que tenia vistos del poble i que no havia tornat a veure més. Alguns els havia retrobat sota terra, però a altres que després recordava passant per llocs concrets del poble els havia perdut la pista, segurament per sempre. Se li humitejaven els ulls. Va mirar cap al cel, parpellejant, i va canviar de pensament. No li feia gens de bé recordar certes coses.

La calor encara no era molt intensa, però ja li molestaven cada una de les peces de roba que duia a sobre: dues samarretes de màniga curta i un xandall de niló, una peça gens idònia per les altes temperatures que suportaven des de feia anys. A ell li agradava posar-se roba d'abric quan sortia de nit i la temperatura era una mica més dòcil. Trobava a faltar tenir fred.

Va enfilar el camí de baixada amb pas decidit, fent saltirons, i abans d'arribar a la planícia va pujar al petit turó que hi havia al marge. Es va girar cap al poble. Estava a punt de trencar l'alba i s'endevinaven les ombres. Quina pena que feia. No és que abans el paisatge el deixés sense alè, tampoc era res de l'altre món. Però era el seu poble i el seu paisatge i l'entristia que ara estigués gairebé tot reduït a cendres i tinguéssim un to tan gris i tan trist.

Dirigint la vista cap a Montserrat, va aclucar una mica els ulls per enfocar l'escena, de manera que *la muntanya màgica* quedés emmarcada enmig d'aquella mena de desert. Se sentia fascinat per la seva forma. Els verds havien desaparegut completament del paisatge i amb el contrast d'ocres i grisos era encara més majestuosa, més resistent al pas del temps i més immortal. Com es devia veure el paisatge des de dalt

del Cavall Bernat? Potser des de tan amunt era encara més terrorífic.

Va continuar. Els ceps estaven pelats, part d'un paisatge d'hivern perpetu a cinquanta graus, un lloc que ja no reconeixia. S'assemblava a una estepa o una tundra, i li resultava cada vegada més estrany.

La nit següent, sota les caves, no aconseguia dormir. Es movia dins el sac atrotinat que feia servir com a roba de llit des que ja no vivia a casa seva. Era el que tenia per anar de camps amb els Escoltes, quan tenia nou o deu anys. Era molt fi, gairebé com un llençol que, amb el pas dels anys, havia anat desgastant-se i fent-se més prim. L'havia col·locat sota un pupitre on només quedaven quatre ampolles de cava, a sobre d'una màrfega, de la mateixa època que el sac. A la seva petita habitació hi penjaven quatre postals enganxades a les parets del pupitre, les que el seu pare enviava d'amagat quan viatjaven amb la família. Quan ell i la seva mare no el veien, escrivia des de França, Noruega o Holanda. Unes setmanes més tard, la rebien a casa com si el pare hagués viatjat sol. A la postal hi apareixia una imatge del Sol de Mitjanit, de la costa de Normandia o d'unes bicicletes recolzades a la barana d'un canal d'Amsterdam i quatre línies de text on els explicava les coses que a ell li havien agradat. I s'acomiadava dient que els estimava molt. Era el seu record preferit. Li encantava veure-les quan es despertava.

Sota els túnels, s'havien habilitat uns quants espais per dormir. Malgrat la humitat i la poca ventilació, se'n sortien prou bé per poder descansar mínimament. Havien escollit les zones de les galeries on corria més l'aire.

Quedaven dividits en tres pavellons: A, B i C; a cada un hi dormien diverses unitats familiars, distribuïdes per ordre alfabètic. A cada zona hi convivien més de mil persones. La majoria havia pogut portar els llits i el mobiliari de casa seva, però alguns ho havien perdut tot. El Sadurní recordava que moltes persones havien demanat als seus fills que compartissin llit quan van baixar a viure sota les caves perquè els que s'havien quedat sense res poguessin tenir-ne un perquè dormissin els seus. Altres famílies no tenien més remei que dormir a terra, a sobre de matalassos els més afortunats, o mantes els menys.

Era una escena dantesca i depriment: centenars de persones arreglerades, amuntegades i vivint amb poca ventilació, com en un camp de concentració. La intimitat i la comoditat eren coses del passat. Per això ell no hi volia estar, allà. Malgrat els esforços que calia fer per entrar i sortir, a ell li agradava dormir al pupitre. Era com estar dins una tenda de campanya, com quan anaven de ruta a l'estiu. Si tancava els ulls, tornava a aquells prats verds on acampaven i li semblava sentir la remor dels rius on es banyaven queixant-se que l'aigua era massa freda, quan la calor infernal i el foc encara no s'havien endut les seves vides. Que n'eren d'afortunats, i no ho sabien.

Però aquella nit no podia pensar en el passat, ni en prats ni en rius, ni en res. I si el brot es moria? Feia mesos que el cuidava, regant-lo. Però n'hi havia prou amb això perquè visqués? Potser calia ensulfatar-lo, ves a saber. Ell no tenia coneixements d'agricultura i potser havia arribat el moment d'explicar-ho a algú.

Va repassar mentalment les persones que sabia que eren sota les caves i que podien tenir idea del tema: el Francesc Estruch, el Pep Guilera, l'Artur Santacana, la Teresa Tena, la

Maria dels Àngels Mir, la Patricia Rossell i l'Aurora. De cop li va venir al cap la seva imatge i va parar en sec de passar llista. Es va adonar que a qui li venia més de gust explicar-l'hi era a ella, però com reaccionaria? Mai sabia com tractar-la, aquella noia, i quan la veia, tenia ganes de fugir corrents, però a la vegada li feia certa gràcia tenir-la a prop. Li havia passat quan coincidia amb ella en algun bar, en una festa, on s'havien creuat les mirades. L'havia vist poques vegades des que eren sota terra, però sabia on la podia trobar. No tenia clar si la cosa rutllaria, si l'Aurora no l'engegaria només veure'l. Potser calia intentar-ho. Estava cansat i el cap no li donava per més. Va donar voltes dins el sac sense poder sortir d'aquells pensaments en bucle. Per fi, passades les dues de la matinada, es va adormir.

—Bon dia, nano!

El Sadurní es va despertar de cop, sobresaltat. No havia dormit gens bé. Li feien mal els ossos. Va moure's amb mandra i, quan va poder desentortolligar-se, va treure el cap de sota el pupitre, com un animal que acabava d'hibernar.

Es va posar dret, els braços ben amunt per treure's l'endropiment de sobre. Portava una samarreta d'un equip de bàsquet i uns pantalons amples de xandall que li queien per sota la cintura. Estava molt prim, més del que ho havia estat mai, i la roba li quedava cada cop més gran. A ell li era ben igual. No entenia com algunes persones encara es preocupaven per anar ben vestides i inclús per intentar anar a la moda. Era absurd.

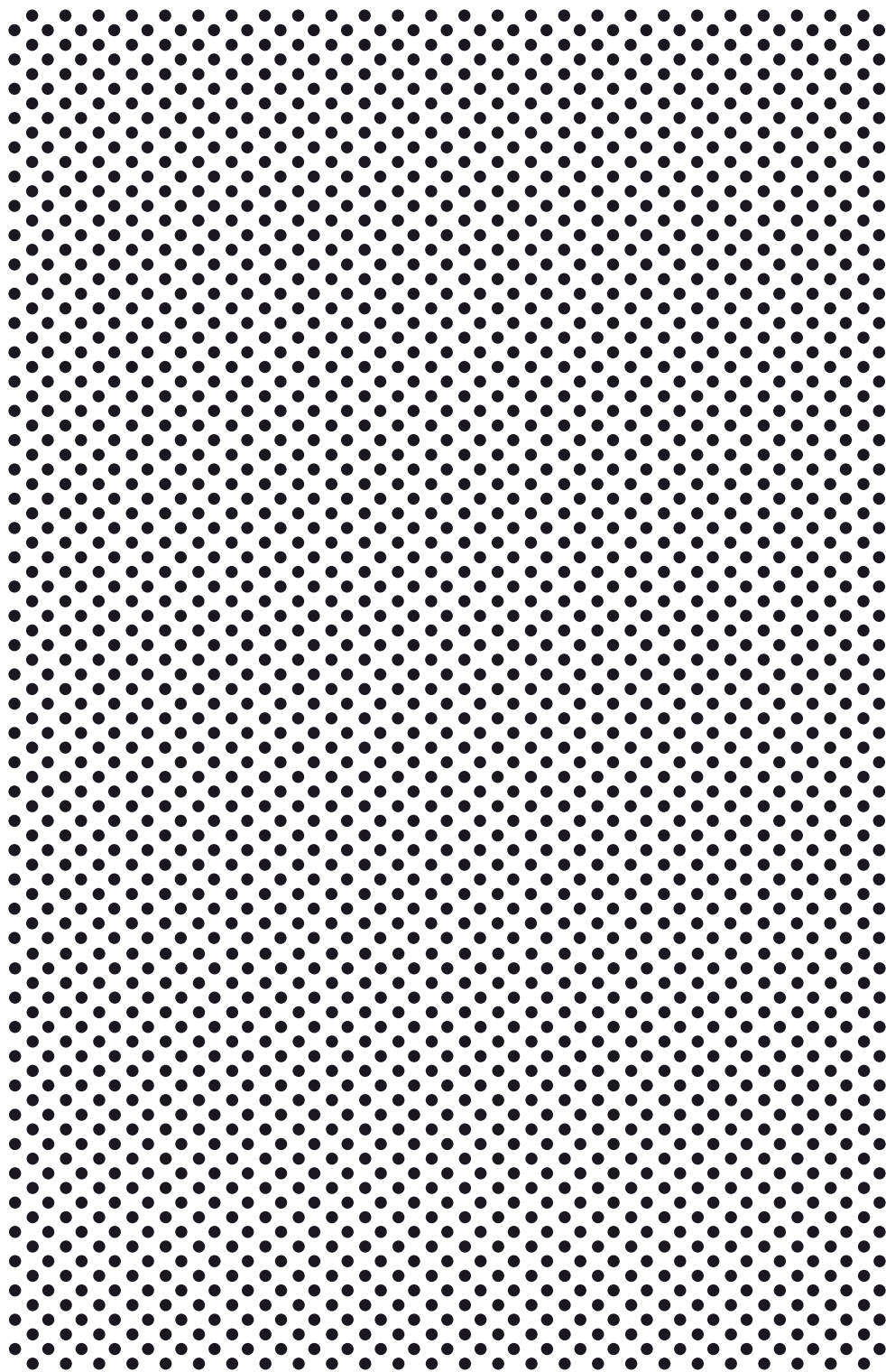
Va dirigir la mirada cap al fons del túnel. Era fosc i les espelmes i els tènues llums d'emergència que penjaven de la

paret eren l'única il·luminació. Devia ser tard perquè es veia moviment de persones que sortien i entraven, algunes encara en pijama, altres ja vestides. Estar sota terra li feia perdre la noció del temps i l'espai. Quina hora devia ser? Molts nens i nenes corretejaven per les caves. A les criatures tant els feia, que fos un dia com un altre, perquè les escoles eren tancades. L'educació formal havia quedat reduïda a classes puntuals que s'organitzaven des de la Comissió d'Ensenyament. Uns quants convilatans s'havien ofert per fer de professors per als més menuts, encara que no fossin mestres.

Feien el que podien: per als de 0 a 5 anys havien creat una mena de llar d'infants en una ala de les caves més grans del poble, on pintaven, dibuixaven i jugaven; per als de 6 a 12 anys, els dilluns i dimecres al matí s'organitzaven classes de matemàtiques, català o geografia, i per als de 12 a 18 s'havia creat, dimarts i dijous, un projecte curricular més extens, per preparar-los per una eventual, ara per ara irreal, entrada a la universitat. Aquests acudien a classes a la zona est, on els guiaven professors titulats, els més ben preparats.

El Sadurní s'havia instal·lat en un pupitre d'una de les zones que s'utilitzaven per educar la canalla i sovint sentia com arribaven grups de nens i nenes fent guirigall. Li agradava sentir-los, malgrat que no el deixessin descansar. El feia content sentir que encara hi quedava vida sota terra. Va calcular que era dilluns o dimecres.

Era fosc i no li veia la cara del tot, però reconeixia la veu. Era l'Artur Santacana. Estava palplantat davant seu, amb els braços creuats, corpulent i vestit amb una americana fosca, com si anés a una reunió important. Una escletxa de llum projectada per l'espelma penjada a la paret humida i negra li tallava la cara per la meitat. Feia mitja por.

Crec que podem aconseguir
que la vinya segueixi sent part
del nostre paisatge.